

Образ Іспанії в українських медіа (контент-аналіз публікацій у ЗМІ за 2011 р.)

Микола Засядько, к. політ. н.

Метою дослідження є аналіз специфіки висвітлення образу Іспанії в українських медіа в 2011 р. Досягнення поставленої мети вимагає виконання наступних завдань:

- опрацювання публікацій в українських медіа;
- визначення особливостей подання обраної теми, чинників, що впливають на її висвітлення;
- виокремлення тематичних блоків (або складових образу);
- характеристика змістовного наповнення публікацій за найбільш резонансними темами.

Об'єктом дослідження є публікації в періодичних друкованих та інтернет-виданнях за період із 1 січня по 31 грудня 2011 р. Основна увага при цьому приділялась інтернет-медіа, оскільки вони найбільш швидко поширюють інформацію, навіть друковані ЗМІ та інформаційні агенції мають свої електронні версії, а теле- й радіоканали використовують інформацію інтернет-джерел. Зауважимо, що використовувались переважно загальнонаціональні медіа, а регіональні (передусім, західноукраїнські) – лише під час аналізу висвітлення трудової міграції українців. В цілому в процесі дослідження було оброблено понад 40 видань.

Особливості формування образу Іспанії в українських медіа

В формуванні образу Іспанії в українських медіа, на нашу думку, є кілька особливостей.

Значну частину інформації українські медіа отримують із закордонних, але не іспанських ЗМІ – в першу чергу, з російських, зокрема, «Lenta.ru», «Интерфакс», ИТАР-ТАСС, «РИА Новости», американських агенцій

«Associated Press», «Bloomberg», американсько-канадської «Reuters», британської корпорації «BBC», а також європейського каналу «Euronews» і німецької телерадіостанції «Deutsche Welle». Крім того, російські медіа-групи володіють деякими українськими ЗМІ, які є регіональними версіями російських видань – «Интерфакс-Україна», «Коммерсантъ Україна», «РБК-Україна» тощо; також українську службу має британська агенція «BBC» та американське «Радіо Свобода». Це сприяє тому, що контент українських видань є, значною мірою, не оригінальним, а вторинним. Головною причиною такого стану речей є, на нашу думку, брак кадрів в українських медіа через обмеженість фінансування, та, відповідно, зосередженість на внутрішньоукраїнських проблемах.

Лише державна агенція «Укрінформ» має своїх кореспондентів в країнах ЄС та використовує оригінальну інформацію з іспанських джерел, передусім, агенції EFE та газет «El Mundo» й «El País». Цим пояснюється широке використання матеріалів цієї агенції в даному дослідженні.

Крім того, інтенсивність україно-іспанських контактів, що проявляються в туристичних поїздках та трудовій міграції українців до Іспанії додає оригінальності образу країни в вітчизняних ЗМІ в темах, пов'язаних із візовою політикою, туризмом та ринком праці. Водночас завдяки цим контактам українські мас-медіа приділяють Іспанії достатню увагу, хоча і меншу ніж іншим європейським країнам, наприклад, Німеччині та Франції.

В переважній більшості публікацій іспанські події просто констатуються без будь-якої оцінки чи аналізу. Нечисленні аналітичні публікації здійснюються, переважно, друкованими ЗМІ (зокрема, газетами «День» та «Коммерсантъ Україна», тижневиками «2000» та «Дзеркало тижня»).

До того ж, не всі події, які висвітлюються, скажімо, російською пресою, відображаються українською. Це пояснюється, в тому числі, тим, що сприйняття подій та процесів в Іспанії відбувається в контексті або крізь призму українських проблем. Саме тому так активно вітчизняні мас-медіа висвітлювали наступні теми: погіршення загальної фінансово-економічної

ситуації в країні, безробіття, підвищення пенсійного віку, проблеми на ринку нерухомості тощо.

Аналіз публікацій в українських медіа за 2011 р. дозволив виділити наступні тематичні блоки:

- «Політичні процеси в Іспанії»,
- «Роль Іспанії в міжнародних відносинах»,
- «Позиція Іспанія щодо України»,
- «Соціально-економічна ситуація в Іспанії в контексті кризових явищ у ЄС»,
- «Іспанія в контексті туризму та подорожей»,
- «Іспанія в контексті трудової міграції українців»,
- «Стиль життя в Іспанії».

Серед них найбільше висвітлювались теми «Соціально-економічна ситуація в Іспанії в контексті кризових явищ у ЄС» та «Іспанія в контексті туризму та подорожей».

Найменше уваги приділяється проблемі української трудової міграції та новітній українській діаспорі в Іспанії.

Політичні процеси в Іспанії

З подій у політичному житті Іспанії в 2011 р. українськими медіа найбільша увага приділялась головній події – зміні уряду в результаті виборів, які англomовне видання «Kyiv Post» назвало «ключовим тестом»¹ для правлячої партії Соціалістичної робітничої партії, яка спочатку програла у травні місцеві й регіональні вибори, а згодом і дострокові загальні парламентські вибори 20 листопада. При цьому практично не приділялась увага передвиборчій боротьбі, оскільки результат був передбачуваним.

---

¹ Spain's Socialists fear losses, protesters dig in// Kyivpost. – May 22, 2011. – <http://www.kyivpost.com/news/world/detail/105026/>

Місцеві вибори в українських ЗМІ висвітлювались дуже мало, хоча тижневик «Дзеркало тижня. Україна» надав їм (разом із парламентськими виборами в Португалії) особливого значення для майбутнього всієї Європи, зазначивши, що вони «відкривають у Європі новий політичний сезон, під час якого перевірки буде піддано не тільки довіру до правлячих еліт і партій, а й демократизм європейських країн, а також міцність самого Євросоюзу, непорушність його засадничих принципів»². При цьому значно більше уваги надавалось соціальним протестам, що ці вибори супроводжували³.

Натомість, загальні дострокові вибори були краще відображені. Видання «Новинар» навіть повідомляло про спроби окремих осіб завадити виборам⁴. Українське видання «Подробности», описуючи значення цих виборів для Іспанії, зазначило: «Дострокові вибори повинні допомогти Іспанії подолати стагнацію в економіці та понизити рівень безробіття»⁵.

Найбільше уваги українські медіа приділили результату виборів: за формулюванням газети «День», причини поразки соціалістів полягали «в нездатності уряду впоратися з економічною кризою і безробіттям»⁶. Водночас ЗМІ наголошували на позитивному ставленні до нового уряду, при цьому, зокрема, газета «Коммерсантъ Украина» посилається на думку шефа московського бюро іспанської газети El Periodico Д. Полікарпова⁷. Відповідно, підкреслювалось, що безпосереднім наслідком перемоги опозиційної Народної партії правого спрямування на чолі з М. Рахоем, який згодом став прем'єр-міністром країни, стало короткотермінове зростання курсу євро на азійських біржах⁸.

---

² Коваль О. Європі болить Іспанія// Газета «Дзеркало тижня. Україна». – № 21. – 10 – 17 червня 2011.

³ Дні соціалістів в Іспанії пораховані?// Українська служба Бі-Бі-Сі. – 22 травня 2011. – http://www.bbc.co.uk/ukrainian/news/2011/05/110522_spain_elections_sd.shtml

⁴ В Іспанії дев'ятьох осіб затримано за спробу завадити виборам// Новинар. – 20 листопада 2011. – <http://novynar.com.ua/world/198791>

⁵ Опозиция получила большинство мест в парламенте Испании// Подробности. – 20 ноября 2011. – <http://podrobnosti.ua/power/2011/11/20/804871.html>

⁶ Сірук М. Перемога з третьої спроби// Газета «День». – № 212 (3613). – 22 листопада 2011.

⁷ Тарасенко П. Прем'єр Іспанії приступил к спасению // Газета "Коммерсантъ Украина". – № 214 (1488). – 21 декабря 2011.

⁸ Курс євро відновив зростання завдяки перемозі опозиції на виборах в Іспанії// Новинар. – 21 листопада 2011. – <http://novynar.com.ua/business/198850>

Іншим питанням, що висвітлювалось на шпальтах українських видань, була проблема сепаратизму, зокрема, в автономних спільнотах Країна Басків та Каталонія.

Найбільшу увагу в цьому контексті було приділено «баскському питанню», оскільки впродовж минулого року в його розв'язанні були досягнуті значні успіхи. Однак українські медіа досить поверхово повідомляли про основні події, хоча для Іспанії вони мають велике значення (зокрема, оголошення в січні 2011 р. баскською терористичною організацією ЕТА перемир'я з урядом⁹, отримання на початку травня одним з крил цієї організації – ліворадикальною партією «Більду» – дозволу на участь у місцевих виборах, про оголошення ЕТА в жовтні 2011 р. повного припинення збройної боротьби¹⁰, та утворення коаліції баскських партій «Амаюр», яка посіла місце забороненої партії «Батасуна»¹¹).

У порівнянні з «баскським питанням» каталонське було відзначене в українських ЗМІ лише трьома публікаціями, хоча й досить інформативними. Перша стаття, яка є по суті передруком публікації російського порталу «Euromag.ru», була розміщена на онлайн-порталі «Дело.ua»¹² і присвячена відмові парламенту Каталонії визнати результати неофіційного референдуму в Барселоні щодо незалежності, який відбувся 10 квітня 2011 р. Видання, серед іншого, зауважує, що експерти пов'язують підвищення інтересу до відокремлення Каталонії з економічними труднощами Іспанії.

Найбільш розгорнута і ґрунтовна стаття містилась у травневому випуску тижневика «2000» з промовистою назвою «Розлучення по-каталонськи». Значну частину публікації становить інтерв'ю з членом блоку «Каталонська

---

⁹ Уряд Іспанії не визнав оголошене ЕТА перемир'я// Укрінформ. – 10 січня 2011. – <http://www.ukrinform.ua/ukr/order/?id=977280>

¹⁰ Баски-сепаратисти отказываются от вооруженной борьбы в Испании// ЛІГАБізнесІнформ. – 21 октября 2011. – <http://news.liga.net/news/world/548265-baski-separatisty-otkazyvayutsya-ot-vooruzhennoy-borby-v-ispanii.htm>

¹¹ В Іспанії створена нова політична партія баскських сепаратистів// РБК-Україна. – 3 жовтня 2011. – <http://www.rbc.ua/ukr/newslineshow/v-ispanii-sozdana-novaya-politicheskaya-partiya-baskskih-separatistov-03102011005500>

¹² Депутаты Каталонии отказались от независимости// Дело.ua. – 14 апреля 2011. – <http://delo.ua/world/deputaty-katalonii-otkazalis-155831/>

солідарність за незалежність» та колишнім президентом ФК «Барселона» Ж. Лапортою. А на початку статті журналістка вміщує власні враження та роздуми про ситуацію в Каталонії і загалом «каталонське питання», наголошуючи на тому, що «майже кожна представлена в парламенті Каталонії партія в тій чи іншій мірі сповідує каталонський націоналізм»¹³. Останній полягає не лише у відстоюванні національних чи культурних особливостей, традицій, а й у прагненні здобути більших повноважень для автономії, особливо в сфері розподілу бюджетних коштів.

Про «каталонське питання» також згадується в публікації з промовистою назвою «Барса сепаратизму», яка з'явилась на порталі «Український тиждень» і являла собою нотатки журналістки після подорожі до Барселони. Специфіка національної ідентичності каталонців Воно подається в ракурсі соціокультурних й архітектурних особливостей Барселони. В підрозділі «Ми – не іспанці» журналістка зазначила: «Мабуть, місцеві цього не помічають, а мене в Барселоні завжди не полишає відчуття, що ось-ось вибухне революція, бунт, протистояння»¹⁴.

Роль Іспанії в міжнародних відносинах

На даний момент Іспанія є типовою середньою державою, яка має свої інтереси не лише в Європі, а й у Азії, Африці та особливо Латинській Америці. Однак в українських медіа в міжнародно-політичному контексті Іспанія згадується переважно крізь призму членства в НАТО (з 1982 р.) та ЄС (з 1986 р.), тому головними темами, що висвітлювались в цьому ракурсі стали участь офіційного Мадриду в операції в Лівії та в проекті протиракетної оборони НАТО (ЄвроПРО). Що стосується позиції офіційного Мадриду щодо розширення ЄС в цілому, в українських ЗМІ вона не була відображена, їхня увага зосередилась довкола висвітлення ставлення Іспанії до євроінтегранційних устремлень України та угоди про зону вільної торгівлі.

---

¹³ Безчастная М. Развод по-каталонски// Еженедельник «2000». – № 21 (559). – 27 мая – 2 июня 2011.

¹⁴ Чекан О. Барса сепаратизму// Український тиждень. – 1 серпня 2011. – <http://tyzhden.ua/Travel/27582>

Українські медіа достатньо різнобічно демонстрували роль Іспанії в розв'язанні «лівійського питання», зосередившись при цьому на наступних аспектах: видворенні лівійського посла з країни, приєднанні офіційного Мадриду до операції та визнанні останнім нового уряду. Зокрема, портал «Корреспондент.net», повідомляючи про рішення парламенту щодо участі країни у військовій операції в Лівії, зазначив, що «депутати проявили небачену для нинішньої Іспанії єдність»¹⁵. При чому українські ЗМІ наголошували на тому, що офіційний Мадрид зосередився на патрулюванні безпілотної зони над Лівією, створеної за рішенням Ради Безпеки ООН, та відмовився на заклик Франції приєднатись до бомбардування африканської країни¹⁶. Слід зауважити, що конкретним аспектам участі Іспанії в бойових діях увага не приділялась зовсім, а дані, наприклад, про кількість іспанських літаків, задіяних у операції, відрізнялись у різних виданнях.

В жовтні 2011 р. Іспанія стала учасницею проекту НАТО з протиракетної оборони – ЄвроПРО, надавши свою військово-морську базу для базування чотирьох кораблів ВМС США, оснащених американською системою оборони від балістичних ракет Aegis¹⁷. Більшість публікацій, що стосувались цього факту, містили повідомлення про негативну реакцію офіційної Москви з цього приводу. Зокрема, «Радіо Свобода» зазначило: «Росія вважає розгортання системи ПРО в Європі загрозою національній безпеці»¹⁸. Лише видання «ТСН.ua» розмістило окрему публікацію про обурення МЗС Росії участю Іспанії в системі ЄвроПРО¹⁹.

---

¹⁵ Парламент Испании одобрил присоединение страны к военной операции в Ливии// Корреспондент.net. – 22 марта 2011. – <http://korrespondent.net/world/1198911-parlament-ispanii-odobril-prisoedinenie-strany-k-voennoj-operacii-v-livii>

¹⁶ Испания и Италия отказались участвовать в бомбардировках Ливии// Корреспондент.net. – 14 апреля 2011. – <http://korrespondent.net/world/1207639-ispaniya-i-italiya-otkazalis-uchastvovat-v-bombardirovках-livii>

¹⁷ Лавренюк А. Испания надасть базу ВМС для американських кораблів у межах створення євроПРО// Укрінформ. – 6 жовтня 2011. – <http://www.ukrinform.ua/ukr/order/?id=1046784>

¹⁸ Испания приєдналася до протиракетної системи НАТО// Радіо Свобода. – 6 жовтня 2011. – <http://www.radiosvoboda.org/content/news/24350625.html>

¹⁹ Росію обурило включення Іспанії в систему ПРО США// ТСН.ua. – 6 жовтня 2011. – <http://tsn.ua/svit/rosiyu-oburilo-vklyuchennya-ispaniyi-v-sistemu-pro-ssha.html>

Кілька повідомлень було в українських ЗМІ про виведення іспанських військ з Афганістану, який має завершитись до 2014 р. В той же час лише агенція «Укрінформ» повідомила, що Іспанія в межах Єврокорпусу, який базується в іспанській Валенсії, з 1 січня 2012 р. візьме участь в операції в Афганістані²⁰.

Позиція Іспанії щодо європейської інтеграції, зокрема у сфері економіки та безпеки, була окреслена в газеті «День» в статті іспанського держсекретаря у справах ЄС Д. Лопеса Гаррідо, де він зазначив, що «тільки єдина Європа зможе протистояти хвилям кризи. Ми маємо продовжувати будівництво надійного Євросоюзу, знаного його цінностями, який зможе і надалі опікуватися добробутом своїх громадян»²¹. Крім того, в жовтні агенція «Укрінформ» повідомила, що міністр закордонних справ Іспанії разом з колегами з інших чотирьох країн ЄС (Франції, Німеччини, Італії та Польщі), незважаючи на заперечення з боку Британії, висунули вимогу щодо створення органу військового оперативного управління Євросоюзу²².

Позиція Іспанії щодо України

Офіційна позиція Іспанії, яка була неодноразово відображена у вітчизняних медіа, є сприятливою та прихильною до Києва. під час візиту В березні минулого року міністра закордонних справ України К. Грищенка до цієї країни агенція «Укрінформ» процитувала його іспанську колегу Т. Хіменес, яка висловила підтримку євроінтеграційним устремлінням нашої держави, і позитивне ставлення, зокрема, до укладення Угоди про асоціацію між Україною та ЄС і виконання Плану дій щодо безвізового режиму поїздок громадян, зазначивши: «Ми бачимо Україну в Європейському Союзі і не уявляємо ЄС без України. Ми впевнені в тому, що Україна може бути частиною

---

²⁰ Сущенко Р. Частини Єврокорпусу будуть розгорнуті в Афганістані з 1 січня 2012 року// Укрінформ. – 25 жовтня 2011. – <http://www.ukrinform.ua/ukr/order/?id=1046784>

²¹ Лопес Гаррідо Д. Іспанське бачення відносин між Україною та ЄС// Газета «День». – 24 травня 2011. – № 87 (3488).

²² Лавренюк А. НАТО та ЄС: одна парасолька дешевше?// Укрінформ. – 14 жовтня 2011. – <http://www.ukrinform.ua/ukr/order/?id=1048992>

ЄС і допомагатимемо вам у євроінтеграційних прагненнях»²³. В квітні 2011 р. агенція «Українські національні новини» повідомило про підтримку угоди про ЗВТ прем'єр-міністром Іспанії Х.Л. Родрігесом Сапатеро²⁴, а наступного місяця – Д. Лопесом Гаррідо, який підтвердив готовність його країни «сприяти подальшому наближенню України до ЄС»²⁵.

Під час візиту спікера Верховної Ради В. Литвина до Іспанії в вересні 2011 р. агенція «Укрінформ» повідомила про підтримку євроінтеграційних прагнень України іспанськими парламентарями, які при цьому наголосили на необхідності покращення законодавчої бази в нашій державі²⁶.

Крім того, на думку української преси, Іспанія розглядає нашу державу як привабливий ринок для власних інвестиційних проектів. Зокрема, в інтерв'ю онлайн-виданню «Український тиждень» держсекретар з питань зовнішньої торгівлі А. Бонет Байгет заявив, що «найпривабливіший сегмент можливих інвестицій – це інфраструктурні галузі»²⁷. Також, за повідомленням «Укрінформу», Іспанія посідає друге місце серед країн ЄС за об'ємом зовнішньоторговельного обігу з Україною в сфері сільського господарства²⁸.

Однак, згідно повідомлень ЗМІ, в Україні з цього питання існує протилежна думка. Серед іншого, у вересні 2011 р. інтернет-видання «ForUm» розмістило коментар надзвичайного і повноважного посла України А. Веселовського, зроблений ним на круглому столі «Ініціатива ЄС «Східне партнерство»: перспективи ефективно реалізації та можливості для України», стосовно того, що «Італія та Іспанія різко виступають проти зближення

---

²³ Іспанія підтримуватиме євроінтеграційні прагнення України// Укрінформ. – 10 березня 2011. – <http://www.ukrinform.ua/ukr/order/?id=994962>

²⁴ Мілюта В. Іспанія сприятиме укладанню угоди про вільну торгівлю між Україною та ЄС// Українські Національні Новини (УНН). – 15 квітня 2011. – <http://www.unn.com.ua/ua/news/333485-ispaniya-spriyatime-ukladannyu-ugodi-pro-vilnu-torgivlyu-mige-ukrayinoyu-ta-es/>

²⁵ Мілюта В. Іспанія сприятиме наближенню України до ЄС// УНН. – 25 травня 2011. – <http://www.unn.com.ua/ua/news/368712-ispaniya-spriyatime-nabligeennyu-ukrayini-do-es/>

²⁶ Іспанія готова підтримати Україну в наближенні до ЄС// Укрінформ. – 26 вересня 2011. – <http://www.ukrinform.ua/ukr/order/?id=1044425>

²⁷ Чекан О. Власний шлях у тунелі// Український тиждень. – 28 квітня 2011. – <http://tyzhden.ua/World/21597>

²⁸ Барський В. "Позитив" торгового балансу України з ЄС щодо агропродукції досяг \$200 млн - М.Присяжнюк// Укрінформ. – 27 вересня 2011. – <http://www.ukrinform.ua/ukr/order/?id=1044714>

Євросоюзу з Україною»²⁹. Схоже твердження висловив і директор Російсько-українського інформаційного центру О. Бондаренко у своїй статті на сайті агенції «УНІАН», заявивши: «Договір же про ЗВТ з ЄС, навіть якщо буде підписано, очевидно, не буде ратифікований такими країнами, як Іспанія і Португалія – основними сільськогосподарськими донорами Європи, – унаслідок загрози конкуренції з українського боку»³⁰. При цьому редактор агенції в примітці до публікації наголосив на сумнівній аргументації О. Бондаренка. Слід зауважити, що аналогічну думку в квітні в інтерв'ю власному кореспонденту УНІАН висловив депутат Державної Думи РФ С. Марков³¹.

Декілька видань розмістили заяву держсекретаря Іспанії у справах ЄС Д. Лопеса Гаррідо про стурбованість офіційного Мадриду долею экс-прем'єр-міністра України Ю.В. Тимошенко. Агенція «Укрінформ» з цього приводу опублікувало інтерв'ю дослідниці Фондації з міжнародних відносин і зовнішнього діалогу FRIDE (м. Мадрид, Іспанія) Н. Шаповалової, яка не виключала запровадження міжнародних санкцій проти України, якщо вирок Ю. Тимошенко не буде змінений³².

Соціально-економічна ситуація в Іспанії в контексті кризових явищ у ЄС

Як згадувалось вище, дана проблематика була найбільше висвітлена в вітчизняних медіа в 2011 р. Основна частина публікацій в була присвячена різним аспектам економічної кризи в Іспанії: загрозі дефолту, зовнішній заборгованості, зростанню рівня безробіття, падінню ринку нерухомості тощо – та пов'язаним із цим соціальним протестам. Дуже часто іспанські проблеми

---

²⁹ Боярунец А. Посол: Украина может стать мостом между ЕС и Восточной Европой// ForUm. – 22 сентября 2011. – <http://for-ua.com/politics/2011/09/22/184109.html>

³⁰ Бондаренко О. Путин хочет блага Украине наперекір інтересам Росії// УНІАН. – 1 листопада 2011. – <http://www.unian.net/ukr/news/news-465764.html>

³¹ Депутат Держдуми: керівництво України заразилося «помаранчевою ідеологією»// УНІАН. – 20 квітня 2011. – <http://www.unian.net/ukr/news/news-431912.html>

³² Лавренюк А. Експерт не виключає міжнародних санкцій проти України через вирок Тимошенко// Укрінформ. – 12 жовтня 2011. – <http://www.ukrinform.ua/ukr/order/?id=1048434>

висвітлювались у контексті загальноєвропейських проблем, а сама Іспанія розглядалась як одна з країн, які опинились в епіцентрі кризи єврозони – так званих периферійних країн, які у вітчизняній пресі фігурують під аббревіатурою PIGS або рідше PIIGS (Португалія, Італія, Греція, Іспанія та в останньому випадку також Ірландія).

Ілюструючи глибину падіння іспанської економіки агенція «Укрінформ» та «Українська служба Бі-Бі-Сі» зазначили, відповідно, що Іспанія мала в 2010 р. одні з найбільших показників дефіциту зовнішньої торгівлі (-46,5 млрд. євро) та падіння роздрібною торгівлі (-5,8%)³³. Агенція «Українські національні новини» в серпні 2011 р. навела думку виконавчого директора Фонду Блейзера в Україні О. Устенко, який порівняв ситуацію Іспанії на ринку державних боргових облігацій із ситуацією України³⁴. Вітчизняні ЗМІ навіть не оминули той факт, що з метою економії пального Іспанці також змушені були встановити ліміт швидкості, що дозволило заощадити 450 млн. євро³⁵.

Велика кількість статей у вітчизняних ЗМІ була присвячена проблемі безробіття в Іспанії, рівень якого впродовж року був найвищим серед країн ЄС (більше 20 % працездатного населення), а також пов'язаним з нею масштабним акціям протесту. Щодо останніх, зокрема, видання «Подробности» розмістило публікацію з назвою «Іспанію лихоманить акціями протесту проти безробіття навіть у день виборів»³⁶.

Українські медіа відзначали спричинене безробіттям збільшення міграції іспанських громадян до інших країн, зокрема, до Німеччини та Нідерландів³⁷. Агенція «Укрінформ», посилаючись на дані порталу Європейської комісії з

---

³³ У зоні євро стрімко скорочується роздрібна торгівля// Українська служба Бі-Бі-Сі. – 9 листопада 2011. – http://www.bbc.co.uk/ukrainian/business/2011/11/111109_eurostat_retail_fall_az.shtml

³⁴ Ярмолюк І. Греція не є останнім рубіжом у фінансовій кризі ЄС – експерт// Українські Національні Новини. – 3 серпня 2011. – <http://www.unn.com.ua/ua/news/433448-greetsiya-ne-e-ostannim-rubigeom-u-finansoviy-krizi-es---ekspert/>

³⁵ Іспанцям повернули дозвіл на швидку їзду// Укрінформ. – 25 червня 2011. – <http://www.ukrinform.ua/ukr/order/?id=1024094>

³⁶ Іспанію лихорадит акціями протеста против безработицы даже в день выборов// Подробности. – 22 мая 2011. – <http://podrobnosti.ua/society/2011/05/22/770763.html>

³⁷ Число мигрантов в Нидерландах за три месяца выросло до рекордной отметки// Корреспондент.net. – 8 ноября 2011. – <http://korrespondent.net/world/1280868-chislo-migrantov-v-niderlandah-za-tri-mesyaca-vyroslo-do-rekordnoj-otmetki>

працевлаштування Eures, повідомила, що, за підсумками 2010 р. Іспанія посіла перше місце серед країн ЄС за кількістю громадян, які хочуть знайти роботу за межами країни (104 тис. чол.), випередивши в цьому Італію та Румунію³⁸. Не обійшли увагою українські ЗМІ скорочення в січні 2011 р. 2,5 тисяч співробітників у найбільшій медіагрупі Іспанії³⁹.

Крім того декілька публікацій стосувались пов'язаного зі зростанням рівня безробіття погіршення становища іммігрантів у Іспанії. Видання «Версии.com» повідомило, що в 2011 р. Іспанію залишило 76,711 тис. трудових мігрантів⁴⁰. В серпні минулого року кореспондент агенції «Укрінформ» А. Лавренюк зазначив, що Єврокомісія дозволила офіційному Мадриду тимчасово (до 31 грудня 2012 р.) обмежити доступ на свій ринок праці громадян Румунії, оскільки «значний притік румунських працівників до Іспанії призвів до ускладнення соціальної ситуації в державі»⁴¹.

Отримала відображення у вітчизняних медіа проблема підвищення пенсійного віку в Іспанії з 65 до 67 років. У лютому 2011 р. агенція «Укрінформ» навіть розмістила коментар щодо цього питання віце-прем'єр-міністра України С. Тігіпка: «Іспанська економіка донедавна була одним із локомотивів економічного розвитку в ЄС. Але це не позбавляє іспанське суспільство та владу від необхідності подивитися правді у вічі: країна не може залишатися конкурентоспроможною та інвестиційно привабливою в умовах стрімкого збільшення соціальних виплат і боргів»⁴².

Українські ЗМІ також приділили увагу спричиненому економічною кризою падінню цін на нерухомість в Іспанії, які за інформацією Видання

---

³⁸ Гурська З. Румунія посіла третє місце в ЄС серед тих, хто хоче працювати за кордоном// Укрінформ. – 4 січня 2011. – <http://www.ukrinform.ua/ukr/order/?id=976150>

³⁹ Крупнейшая испанская медиагруппа сократила 2500 сотрудников// Корреспондент.net. – 26 января 2011. – http://korrespondent.net/business/mmedia_and_adv/1178979-krupnejshaya-ispanskaya-mediagruppa-sokratila-2500-sotrudnikov

⁴⁰ Мигранты покидают Испанию на фоне роста безработицы//Версии.com. – 22 декабря 2011. – <http://versii.com/news/244544/>

⁴¹ Еврокомиссия разрешила Испании прекратить прием на работу граждан Румынии// Корреспондент.net. – 12 августа 2011. – <http://korrespondent.net/business/economics/1250021-evrokomissiya-razreshila-ispanii-prekratit-priem-na-rabotu-grazhdan-rumynii>

⁴² У нас немає часу на популізм - Сергій Тігіпка// Укрінформ. – 1 лютого 2011. – <http://www.ukrinform.ua/ukr/order/?id=984096>

«Украинский Бизнес Ресурс» досягли найнижчого рівня в прибережних курортних регіонах⁴³. А сайт Телеканалу новин «24» зауважив, що ціни на іспанську нерухомість повернулись до рівня 2003 р.⁴⁴ Також у ЗМІ отримали відображення факти зниження урядом податку на купівлю нерухомості та виставлення на продаж 700 тисяч будинків. Агенція «Укрінформ» повідомила з посиланням на Лабораторію Касперського, що у вересні 2011 р. спостерігалась активізація розсилки спаму, однією з головних тематик якого виявилися пропозиції щодо продажу об'єктів нерухомості в Іспанії⁴⁵. В цьому ж контексті в пресі, зокрема, у часописі «Корреспондент» з'явилась інформація про те, що українці почали активно скуповувати нерухомість в Іспанії⁴⁶.

Окремо слід відзначити публікації, пов'язані зі скандалом навколо кишкової інфекції в травні-червні 2011 р., яку знайшли в іспанських огірках – що вдарило по іміджу іспанської продукції та завдало істотної шкоди іспанській економіці.

Попри все це українські медіа розглядали ситуацію в Іспанії серед згаданої вище групи периферійних країн єврозони (PIGS) як найменш критичну. Зокрема, «Українська служба Бі-Бі-Сі» повідомила, що міністри фінансів країн ЄС висловлювали впевненість у тому, що іспанський уряд здатен провести необхідні реформи для виходу з кризи⁴⁷ та Іспанія «може вистояти у цьому штормі»⁴⁸. Та сама служба в серпні процитувала прогноз британського Центру дослідження економіки і бізнесу про те, що «Іспанія має реальний шанс

---

⁴³ Цены на недвижимость в Испании достигли "дна"// Украинский Бизнес Ресурс. – 7 октября 2011. – <http://ubr.ua/market/real-estate/ceny-na-nedvijimost-v-ispanii-dostigli-dna-106565>

⁴⁴ Європейська нерухомість повернулась до цін 2002 року// Телеканал новин «24». – 13 грудня 2011. – http://24tv.ua/home/showSingleNews.do?yevropeyska_neruhomist_povernulas_do_tsin_2002_roku&objectId=167860

⁴⁵ Іваськів В. Бізнес розповсюджувачів спаму активізується в період кризи – спеціаліст// Укрінформ. – 21 жовтня 2011. – <http://www.ukrinform.ua/ukr/order/?id=1050576>

⁴⁶ Іванова Е. Прорвались в Європу// Журнал «Корреспондент». – № 44 (481). – 11 ноября 2011.

⁴⁷ Міністри фінансів ЄС відклали рішення щодо допомоги Греції// Українська служба Бі-Бі-Сі. – 16 вересня 2011. – http://www.bbc.co.uk/ukrainian/news_in_brief/2011/09/110916_er_greece_bailout_delay.shtml

⁴⁸ Допомога Португалії: ЄС розраховує на травень// Українська служба Бі-Бі-Сі. – 4 квітня 2011. – http://www.bbc.co.uk/ukrainian/news/2011/04/110408_portugal_bail_out_im.shtml

не допустити дефолту», зокрема, у порівнянні з Італією⁴⁹. В грудні 2011 р. видання «РБК-Україна», посилаючись на дослідження Центру європейської політики (СЕР) повідомляло: «В позитивній зоні зберегти свій дефолтний індекс вдалося тільки Іспанії, оскільки ця країна інвестувала капіталу більше, ніж імпортувала»⁵⁰.

Також вітчизняні ЗМІ широко висвітлювали кроки уряду Іспанії зі зменшення державного боргу: продаж державних облігацій, заборону короткострокового продажу акцій на біржах, скорочення бюджетних витрат тощо. Онлайн-портал «Корреспондент.net» зазначив, що країна почала економити ще в 2010 р., коли їй вдалось скоротити державний борг майже вдвічі у порівнянні з 2009 р. – з 99,785 до 53,4 млрд. євро⁵¹. Також низка видань відзначила, що відсоток державного боргу Іспанії щодо ВВП є найнижчим серед проблемних країн єврозони. Крім того, декілька українських видань, посилаючись на «Deutsche Welle», повідомляли про те, що Іспанія змінила конституцію з метою уникнення дефолту, змінивши поправку, яка стосується обмеження дефіциту державного бюджету.

Але водночас в медіа фігурували й доволі песимістичні прогнози: зокрема, видання «РБК-Україна» розмістило матеріал з результатами різних опитувань менеджерів хедж-фондів, голів корпоративних казначейств та інвесторів, деякі з яких висловили побоювання, в тому числі, щодо можливого виходу Іспанії з єврозони⁵². За повідомленнями вітчизняних медіа, через подібні побоювання деякі іспанські компанії, зокрема Grupo Gowex (постачальник безпроводних послуг Wi-Fi у 15 країнах), почали виводити свої кошти за межі держави. У статті в «Дзеркалі тижня. Україна» Ю. Загоруйко

---

⁴⁹ В Італії дефолт "дуже ймовірний"// Українська служба Бі-Бі-Сі. – 4 серпня 2011. – http://www.bbc.co.uk/ukrainian/business/2011/08/110804_italy_default_it.shtml

⁵⁰ Експерти СЕР: Греція, Португалія та Італія навряд чи зможуть розплатитися за зовнішніми боргами// РБК-Україна. – 6 грудня 2011. – <http://www.rbc.ua/ukr/top/show/eksperty-ser-gretsiya-portugaliya-i-italiya-vryad-li-smogut-06122011095000>

⁵¹ Бюджетный дефицит Испании за год сократился вдвое// Корреспондент.net. – 25 января 2011. – <http://korrespondent.net/business/economics/1178537-byudzhetyj-deficit-ispanii-za-god-sokratilsya-vidvoe>

⁵² Існує "реальна можливість", що Італія та Іспанія в найближчі два роки проведуть реструктуризацію боргів, - результати опитування// РБК-Україна. – 30 листопада 2011. – <http://www.rbc.ua/ukr/finance/show/sushchestvuet-realnaya-vozmozhnost-chto-italiya-i-ispaniya-30112011101700>

відзначає занепокоєння на фондових ринків з приводу іспанської економіки – оскільки на її банки припадає третина всього (державного та приватного) боргу Португалії⁵³. Інші ЗМІ відзначали, що борг самої Іспанії, попри дії уряду, продовжує зростати. Впродовж року вітчизняні медіа активно повідомляли про пониження рейтинговими агенціями Fitch Ratings, Moody's Investors Service, Standard & Poor's (S&P) рейтингу іспанських банків та самої Іспанії, а також переважної більшості країн Єврозони.

В цьому ракурсі можна відзначити публікацію в онлайн-виданні «Корреспондент.net» з дещо саркастичним заголовком «Рятувати економіку Іспанії буде топ-менеджер Lehman Brothers, з краху якого почалась криза»⁵⁴, в якій йдеться про нового міністра економіки Іспанії Л. де Гіндоса.

Особливу важливість ситуації в Іспанії для розвитку ЄС проілюстрували деякі видання, зокрема «Українська служба Бі-Бі-Сі» та «РБК-Україна», пославшись на думку відповідно К. Піссарідеса, лауреата Нобелівської премії з економіки, («якщо в Іспанії станеться колапс, схожий на грецький, не думаю, що Європейському Союзові вистачить ресурсів для її порятунку»⁵⁵) та С. Кінга, головного економіста з глобальних ринків Hongkong and Shanghai Banking Corporation (HSBC) («якщо італійська та іспанська економіка опиняться в серйозній кризі, тоді і Німеччина цілком може звалитися в рецесію»⁵⁶).

Іспанія в контексті туризму і подорожей

Цей тематичний блок є другим за кількістю публікацій, присвячених Іспанії. В ньому можна виокремити два напрямки: перший пов'язаний з візовою тематикою, другий – безпосередньо з подорожами.

---

⁵³ Загоруйко Ю. Пакти, фонди і дефолти// Газета «Дзеркало тижня. Україна». – №12. – 01 – 08 квітня 2011.

⁵⁴ Спасать экономику Испании будет топ-менеджер Lehman Brothers, с краха которого начался кризис// Корреспондент.net. – 22 декабря 2011. – <http://korrespondent.net/business/economics/1297283-spasat-ekonomiku-ispanii-budet-top-menedzher-lehman-brothers-s-kraha-kotorogo-nachalsya-krizis>

⁵⁵ Зануда А. Чи переживе євро наслідки кризи?// Українська служба Бі-Бі-Сі. – 19 січня 2011. – http://www.bbc.co.uk/ukrainian/business/2011/01/110119_euro_nastia_it.shtml

⁵⁶ Програми жорсткої економії в периферійних країнах Європи виявилися контрпродуктивними, - аналітик // РБК-Україна. – 21 листопада 2011. – <http://www.rbc.ua/ukr/finance/show/programmy-zhestkoy-ekonomii-v-periferiynyh-stranah-evropy-21112011154500>

Велика кількість статей з цієї тематики була присвячена **візовій проблемі**, з якою стикаються українці, що мають намір поїхати до Іспанії.

Впродовж останніх років журналісти та експерти відносили іспанське посольство до найбільш проблемних у питанні отримання шенгенських віз українцями. Агенція «Українські національні новини» цитує слова наукового директора Інституту євро-атлантичного співробітництва О. Сушка, Іспанія (разом із Грецією та Італією) традиційно входила до переліку країн, до яких українцям найважче отримати візи⁵⁷.

Багато українських ЗМІ відзначили пом'якшення візової політики Іспанії щодо українців, що мало місце у 2010 р., а особливо в 2011 р. Зокрема, агенція «Укрінформ», посилаючись на дані Єврокомісії, стверджує, що кількість візових відмов Іспанією громадянам України суттєво зменшилася: з 14,7% у 2009 р. до 2% у 2010 р.⁵⁸, а кількість віз, запланованих для видачі в 2011 р., була збільшена майже вдвічі (до 50 тис.)⁵⁹ у порівнянні з 2010 р.

Покращення також було відзначене, в тому числі, онлайн-газетою «Дело.ua» з посиланням на туристичні фірми⁶⁰. Часопис «Корреспондент» в присвяченому Іспанії путівнику (додатку до чергового номеру часопису) «Європа на колесах. Гид по Испании» зазначив, що «Зараз створення сприятливого режиму для українських туристів стало офіційною політикою країни»⁶¹.

Незважаючи на це, вітчизняні ЗМІ підкреслювали у 2011 р. наявність невирішених старих та виникнення нових проблем у цій сфері. Газета «Коммерсантъ Украина», посилаючись на результати моніторингу посольств громадської ініціативи «Європа без бар'єрів», зазначила, що в посольстві

---

⁵⁷ Гончаров А. Україна на шляху до безвізового режиму з ЄС// Українські Національні Новини. – 10 червня 2011. – <http://www.unn.com.ua/ua/news/384650-ukrayina-na-shlyahu-do-bezvizovogo-regeimu-z-es/>

⁵⁸ У Брюсселі обговорено питання спрощення оформлення віз для громадян України// Укрінформ. – 6 травня 2011. – <http://www.ukrinform.ua/ukr/order/?id=1011023>

⁵⁹ Іваськів В. Посольство Іспанії в 2011 р. видасть українцям близько 50 тис. віз// Укрінформ. – 24 березня 2011. – <http://www.ukrinform.ua/ukr/order/?id=999236>

⁶⁰ Українцям стали чаще выдавать шенгенские визы// Дело.ua. – 23 августа 2011. – <http://delo.ua/ukraine/ukraincam-stali-chasche-vydavat-shengenskie-vizy-163282/>

⁶¹ Европа на колесах. Гид по Испании [Приложение к журналу «Корреспондент»]. – № 1. – 15 апреля 2011. – С. 15.

Іспанії (разом з Італією та Португалією) низький показник відмов, але воно вимагає великий пакет документів, перекладених на національну мову або в деяких випадках ще й на англійську, що збільшує вартість візи⁶². В липні 2011 р. українські медіа розповсюдили інформацію про те, що посольство Іспанії, серед інших посольств, стали частіше вимагати від українців заставу для отримання візи або ввели для українців спеціальні штампи, а також вимагають засвідчувати своє повернення до України після подорожі.

Другий напрямок цього тематичного блоку, який стосується подорожей та відпочинку, також представлений великою кількістю публікацій. Однак вони відрізняються тим, що досить часто або мають рекламний характер, або являють собою враження від подорожі, і в тій чи іншій формі пропагують відпочинок в конкретному місці чи в країні в цілому.

Саме в цій сфері в українських ЗМІ склався найбільш позитивний – навіть дещо ідеалізований – імідж Іспанії. Іспанські курорти вважаються кращими, респектабельнішими, більш престижними, ніж курорти в інших країнах, наприклад, в Туреччині, Єгипті та на Кіпрі.

Іспанію як об'єкт туризму українські ЗМІ позиціонують як досить різноманітну країну з багатьма чудовими місцями з мальовничою природою, цікавими звичаями й культурою – але найчастіше згадуються лише Канарські та Балеарські острови, Мадрид та Барселона, а також пляжі іспанського узбережжя – Коста-Брава, Коста-Дорада та Коста-дель-Соль⁶³.

Агенція «Укрінформ» зазначає, що Іспанія є одним із традиційних місць відпочинку громадян держав ЄС, однак у 2011 р. у зв'язку з кризою попит на відпочинок у Іспанії впав, особливо серед громадян Франції⁶⁴. Разом із тим багато видань повідомляли про зростання попиту на нього серед українців у зв'язку зі зменшенням вартості турів і спрощенням процедури отримання віз.

---

⁶² Сидоренко С. МІД подал на визу// Газета "Коммерсантъ Украина". – №151 (1425). – 23 сентября 2011.

⁶³ Panchuk Iu. Raw beauty of San Sebastian in Basque Country// Kyivpost. – April 29, 2011. – <http://www.kyivpost.com/news/guide/general/detail/103194/>

⁶⁴ Сущенко Р. Французи скорочують бюджет зимових канікул через кризу // Укрінформ. – 16 листопада 2011. – <http://www.ukrinform.ua/ukr/order/?id=1057146>

Завдяки цьому Іспанія стала одним із цьогорічних лідерів не лише літнього, але й зимового туризму в Україні, випередивши курорти Мертвого моря⁶⁵.

Згідно повідомлень у ЗМІ, відпочивати в Іспанії полюбляють українські зірки та політики. Одними з зірок, які цього року відвідали Іспанію з туристичною поїздкою, були співачки Таїсія Повалій та Альона Вінницька. Видання «ТСН.ua» цитує враження останньої: «Відчувала себе як вдома. Іспанці відкриті і безпосередні. Та й сама Барселона схожа на Київ»⁶⁶.

Відпочинок українських політиків в Іспанії не залишився поза увагою медіа. Зокрема, «ТСН.ua» повідомляло про інцидент в аеропорту Барселони з віце-спікером Верховної Ради А. Мартинюком, якого затримали за надмірну вагу багажу⁶⁷. Але найбільша увага приділялась в українській пресі колишній прем'єр-міністру Ю.В. Тимошенко, яка відпочивала в Іспанії в 2010 р. Декілька видань, повідомляючи про її відпочинок із сім'єю на розкішному комплексі Villa Moanav в провінції Малага, акцентували увагу на високій вартості відпочинку: зокрема, видання «Сьогодні.ua» повідомило, що він обійшовся колишній очільниці уряду в майже 100 тис. євро за 2 тижня⁶⁸. В той же час видання «Кореспондент.net» повідомило, що британський прем'єр-міністр Д. Кемерон відпочивав з дружиною в Іспанії у тризірковому готелі та прилетів до країни лоу-костом⁶⁹.

Іспанія в контексті трудової міграції українців

Проблема української трудової імміграції піднімається не лише загальноукраїнськими, а й західноукраїнськими виданнями. Проте загальна кількість публікацій з даної теми не є великою, оскільки більшість українців,

---

⁶⁵ Більшість українців зустрічатимуть Новий рік удома – опитування // Укрінформ. – 20 грудня 2011 р. – <http://www.ukrinform.ua/ukr/order/?id=1064827>

⁶⁶ Альона Вінницька в Іспанії задивлялась не на мачо// ТСН.ua. – 1 листопада 2011. – <http://tsn.ua/glamur/svitska-hronika/alona-vinnicka-v-ispaniyi-zadivlyalas-ne-na-macho.html>

⁶⁷ Віце-спікера Мартинюка затримали в Барселоні за надмірну вагу// ТСН.ua. – 5 вересня 2011. – <http://tsn.ua/ukrayina/vice-spikera-martinyuka-zatrimali-v-barseloni-za-nadmirnu-vagu.html>

⁶⁸ Тимошенко платила за отдых на шикарной вилле по 7 тысяч евро в день // Сегодня.ua. – 27 мая 2011. – <http://www.segodnya.ua/news/14253846.html>

⁶⁹ В Испанию на лоукосте: Премьер Британии организовал бюджетный отдых в трехзвездочном отеле// Кореспондент.net. – 8 апреля 2011. – <http://korrespondent.net/business/1205292-v-ispaniyu-na-loukoste-premer-britanii-organizoval-byudzhetniy-otdyh-v-trehzvezdochnom-otele>

що перебувають в цій країні, знаходяться в ній нелегально. Радіо «Свобода» оприлюднило дані, згідно з якими, в той час, як за офіційними оцінками кількість українців в Іспанії дорівнює майже 70 тис. осіб, то за неофіційними становить понад 200 тис. осіб, які, переважно, працюють у сільському господарстві, готельному бізнесі, будівництві та домашніх господарствах⁷⁰.

Агенція «УНІАН» зазначає, що Іспанія належить до так званого «золотого трикутника» ЄС – групи країн, куди їде працювати найбільше українців⁷¹. В жовтні 2011 р. голова представництва МОМ в Україні М. Профазі заявив, що «перекази грошей, які українці надсилають додому, вже майже дорівнюють загальній сумі прямих інвестицій іноземних держав в Україну. При цьому грошові перекази українських мігрантів у вісім разів перевищують суму офіційної допомоги, що надходить до України для розвитку»⁷² (2010 р.).

Для українських іммігрантів, Іспанія виглядає більш привабливою, ніж деякі інші країни Європи, зокрема, Португалія. Голова асоціації українців у Португалії зауважив, що коли почалась криза в цій країні частина українців повернулась до України, а частина переїхала до Іспанії⁷³.

У зв'язку з економічною кризою в країнах ЄС українська преса почала приділяти трохи більшу увагу питанням трудової міграції, зокрема, можливості повернення українців додому. Видання «Главком» навело думку В. Костриці з МОПу, що мігранти пере чекають кризу за кордоном⁷⁴. В той же час «Сегодня.ua» наголошувало, що українці почали повертатись з-за кордону⁷⁵.

Агенція «ГолосUA» повідомила в травні, що президент Віктор Янукович уповноважив віце-прем'єр-міністра України – міністра соціальної політики

---

⁷⁰ Марков І. Українці в ЄС: міграція без кордонів// Радіо Свобода. – 10 грудня 2011. – <http://www.radiosvoboda.org/content/article/24417325.html>

⁷¹ Ященко А. Чому молодь втікає з України// УНІАН. – 22 лютого 2011. – <http://www.unian.net/ukr/news/news-422503.html>

⁷² Короткий В. Перекази українських мігрантів зрівнялися із сумою прямих іноземних інвестицій – МОМ// Укрінформ. – 12 жовтня 2011. – <http://www.ukrinform.ua/ukr/order/?id=1048254>

⁷³ Дружбинський В. Наші в Португалії// «Дзеркало тижня. Україна». – №25. – 08 - 15 липня 2011.

⁷⁴ Трудовые мигранты предпочитают переждать кризис за границей// Главком. – 21 ноября 2011. – <http://glavcom.ua/news/62321.html>

⁷⁵ Колб Л., Токарчук Е. Из Испании наших выгнал кризис, из Израиля – террор, а из Турции – женихи// Сегодня.ua. – 28 июля 2011. – <http://www.segodnya.ua/news/14272156.html>

Сергія Тігіпка на підписання угоди між Україною та Іспанією про соціальне забезпечення⁷⁶, однак досі невідомо, чи була підписана ця угода.

Публікації про життя українських мігрантів в Іспанії у вітчизняних ЗМІ поодинокі. Можна відзначити одну з них, присвячену тому, що 14-річна українка Юлія Смага потрапила до п'ятірки найкращих виконавців іспанського проекту «Хочу співати» (аналогу української «Фабрики зірок»)⁷⁷.

Стиль життя в Іспанії

До даного тематичного блоку нами було віднесено публікації з різних аспектів, які в тому чи іншому ступені відображують іспанський стиль життя (культура, спорт, мистецтво, традиції, в тому числі, релігійні, тощо).

Традиційними є публікації у вітчизняній пресі про іспанську релігійність; про кориду як особливу іспанську традицію; про фестиваль у місті Сан-Фермін з відомим забігом биків; про фестиваль «Томатіна» з томатним побоїщем тощо. Але в 2011 р. релігійність згадувалась в зв'язку з протестами проти візиту Папи Римського, який обійшовся державі у значну суму; про кориду повідомлялось не лише через її визнання видом мистецтва і національною спадщиною – але водночас в більшому ступені в контексті заборони її проведення в Каталонії. Також в медіа відзначалось, що, згідно з результатами опитування, незважаючи на кризові явища в економіці іспанці відчують себе більш щасливими та задоволеними життям, ніж жителі благополучних країн⁷⁸; це може бути пов'язано, зокрема, з тим, що Іспанія лідирує в Європі за кількістю офіційних свят: тут їх 14, в той час як в середньому по Європі – 9⁷⁹. Проте водночас іспанці більш заощадливими у порівнянні з іншими європейцями, принаймні в

---

⁷⁶ Тігіпка підпише угоду з Іспанією про соціальне забезпечення// ГолосUA. – 24 травня 2011. – http://www.golosua.com/ua/main/article/mizhnarodni-vidnosini/20110524_tigipko-pidpishe-ugodu-z-spanieyu-pro-sotsialne-zabezpechennya

⁷⁷ Українка потрапила у ТОП-5 іспанської Фабрики зірок// Zaxid.net. – 2 березня 2011. – http://zaxid.net/home/showSingleNews.do?ukrayinka_potrapila_u_top5_ispanskoyi_fabriki_zirok&objectId=1123967

⁷⁸ Названа страна с самым низким качеством жизни в Европе// Контракты.UA. – 3 октября 2011. – <http://kontrakty.ua/article/38702>

⁷⁹ Гурська З. Румунія визнана країною з найдовшим робочим тижнем в ЄС// Укріфонрм. – 28 липня 2011. – <http://www.ukrinform.ua/ukr/order/?id=1031632>

тому, що стосується продуктів харчування, які вони викидають в меншій кількості: 63,5 кг на рік, в той час, як французи – 90, а німці – 80 кг⁸⁰.

Серед інших цікавих публікацій слід згадати декілька, присвячені незвичайній виставці картин, що відкрилась у Барселоні в червні 2011 р.: намальованих жеребцем на прізвисько Наполеон – декілька робіт коня було оцінено в суми від 3,3 до 6 тис. євро і продані приватним колекціонерам⁸¹.

Нову рису до образу Іспанії в 2011 р. додали результати дослідження, які наводить Агенція «Укрінформ», згідно з якими Іспанія приєдналась до числа країн, де найлегше отримати доступ до важких наркотиків, зокрема, до героїну та кокаїну⁸².

Особливе місце в українських медіа за кількістю публікацій посідає футбольне життя Іспанії. Найбільш відомими та згадуваними в українській пресі є футбольні клуби «Реал» та «Барселона» та протистояння між ними; також приділялась увага іспанській молодіжній збірній, яка стала чемпіоном Європи, та Іспанській збірній, яка впродовж 2011 р. посідала першу сходинку в рейтингу FIFA. Як відзначила Агенція «Укрінформ», на честь останньої в лютому 2011 р. було названо що одну з площ іспанського міста Сарагоса: «Ла Роха»⁸³. Проте минулий рік був не лише успішним для іспанського футболу: футбольний клуб «Сарагоса» почав процес банкрутства; про вплив загальної кризової ситуації в країні на розвиток футболу також свідчить і страйк гравців футбольних команд вищого дивізіону, що відбувся в серпні 2011 р.

Висновки

Висвітлення питань, пов'язаних з Іспанією, в українських медіа загалом має нейтральний, позбавлений емоційного забарвлення характер, – тому

---

⁸⁰ Сущенко Р. Французи викидають на смітник п'яту частину їстівних продуктів// Укрінформ. – 10 липня 2011. – <http://www.ukrinform.ua/ukr/order/?id=1027374>

⁸¹ В Іспанії відкрилася виставка картин, намальованих жеребцем// Укрінформ. – 3 червня 2011. – <http://www.ukrinform.ua/ukr/order/?id=1018622>

⁸² Лавренюк А. Серед країн ЄС найлегше дістати наркотики в Данії, Іспанії та Італії – Єврокомісія// Укрінформ. – 12 липня 2011. – <http://www.ukrinform.ua/ukr/order/?id=1028005>

⁸³ У Сарагосі з'явилася площа на честь збірної Іспанії з футболу// Укрінформ. – 9 лютого 2011. – <http://www.ukrinform.ua/ukr/order/?id=986230>

відсутня як «демонізація», так й «ідеалізація», часто притаманна відображенню образу, зокрема, Російської Федерації або НАТО.

Найбільшої шкоди образу Іспанії завдала економічна криза в євроні. Від того, як країна буде виходити з цієї кризи, значною мірою залежатиме її образ в подальшому. Попри кризу країна подається в українських медіа як економічно потужніша у порівнянні з Україною.

В результаті проведеного дослідження можемо наступним чином окреслити окремі риси образу Іспанії, сформованого українськими ЗМІ впродовж 2011 р.: країна з відносно стабільною політичною системою, яка попри соціальну напруженість, спричинену економічною кризою, а також сепаратистські рухи в окремих регіонах, намагається долати економічні труднощі; в зовнішній політиці в цілому дотримується загальноєвропейського курсу, бере участь в операціях та проектах НАТО, але при цьому зберігає власну позицію; виступає за збереження ЄС і євроні, та подальший розвиток й інтенсифікацію євроінтеграції; на офіційному рівні підтримує українські євроінтеграційні прагнення України; попри економічну кризу все ще продовжує виступати як досить привабливий ринок праці для іммігрантів; є одним з найкращих і найпривабливіших місць в світі для подорожей та відпочинку тощо.

На нашу думку, для покращення свого образу, його більш різнобічного висвітлення та надання йому оригінальності Іспанії варто розширювати свої контакти з українськими медіа.